

Право при цьому визначається як «нормативно закріплена справедливість».

Отже, розглядаючи право і закон у широкому значенні, вчені-правознавці зазначають, що вони співвідносяться як дві компоненти одного цілого, однак природне право стоїть вище за позитивне, є первинним щодо нього та одночасно критерієм його відповідності потребам людини, умовам соціального прогресивного розвитку.

Під співвідношенням права і закону у більш вузькому, буквальному значенні цих понять пропонувано розуміти співвідношення системи права і системи законодавства. У такому разі вищезазначені категорії співвідносяться як зміст і форма [5].

Отже, верховенство права передбачає, що жодна людина не є вище закону ніщо не може бути покараним державою крім як за порушення закону і що ніщо не може бути засудженим за порушення закону іншим чином, ніж у порядку, встановленому законом.

Верховенство закону – це основоположний принцип законності, що передбачає винятковість закону, тобто визнання його вищої юридичної сили по відношенню до всіх інших нормативно правових актів. Всі інші нормативні і ненормативні акти повинні видаватися відповідно до закону і закону перешкоди не можуть. При цьому встановлена і діє строга юридична субординація: закони повинні відповідати конституції країни, підзаконні нормативні акти підпорядковані законам і приймаються в строгій відповідності з ними.

Таким чином, розглянувши співвідношення категорій «право» і «закон», проаналізувавши доволі полярні погляди представників наукових шкіл, слід констатувати, що право і закон є співвідносними, взаємозумовленими, взаємовідповідними категоріями правової дійсності, а не такими, що взаємовиключають одна одну.

Список використаних джерел:

1. Довгерт А. С. Дія принципу верховенства права у сфері приватного права // Університетські наукові записки / А. С. Довгерт - 2007. - № 2(22). - С. 83-89.
2. Ткаченко В.Д. Порівняльне правознавство / В.Д. Ткаченко. – Х.: Право, 2003.-43с.
3. Оніщенко Н.М. Верховенство права як принцип правової системи: проблеми теорії / Н. М. Оніщенко – К.: Юридична думка, 2008.-67с.
4. Гришук О.В. Людська гідність у праві: філософські проблеми / О.В. Гришук. – К.: Атіка, 2007. – 432 с.
5. Оніщенко Н. М. Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності / Оніщенко Н. М. - К: Юридична думка - №3, 2010 с. 3-7

ПРАВОСВІДОМІСТЬ ТА ПРАВОВА КУЛЬТУРА ЯК РЕГУЛЯТОРИ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

Онищенко Олег Едуардович, студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри загально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ *Пустовіт Ж.М.*

Правовідносини, в які щодня вступають люди, характеризуються їхньою діяльністю (діями чи утриманням від певних дій - бездіяльністю). Діяльність в свою чергу залежить від свідомості людини, яка додає їй цілеспрямованого характеру та виступає передумовою і регулятором людської поведінки. Тому можна зазначити, що правосвідомість відіграє провідну роль в регулюванні діяльності людини у юридично значимих ситуаціях, а отже є вирішальним фактором в процесі усвідомлення особистістю принципу верховенства права.

Таким чином, для того, щоб повною мірою збагнути основні засади принципу верховенства права та втілити його провідні концепції на практиці, слід приділити значну увагу рівню правосвідомості та правової культури населення.

Аналізуючи сучасну правову ситуацію, яка склалася в Україні, слід зазначити, що побудова правової держави та громадянського суспільства передбачає суттєве підвищення рівня правосвідомості та правової культури усіх суб'єктів суспільних відносин, оскільки без них неможливо побудувати державу та суспільство, де повною мірою діятиме принцип Верховенства права. Успішна реалізація засад принципу Верховенства права та його адаптації до правових реалій на території України залежить від багатьох

факторів, у тому числі і від рівня правового виховання та правової освіти населення країни.

Саме правове виховання населення сприяє усвідомленню принципу верховенства права, оскільки воно передбачає цілеспрямований постійний вплив на людину з метою формування у неї правової культури і активної правомірної поведінки. Основна мета правового виховання — дати людині необхідні в житті юридичні знання, навчити її поважати закони і підзаконні акти та додержуватися їх, тобто сформувати достатньо високий рівень правової культури, який забезпечить розуміння основних засад принципу верховенства права.

Питання щодо встановлення та усвідомлення українським суспільством принципу верховенства права є надзвичайно актуальним, оскільки після проголошення незалежності України у державі відбулися значні зрушення у функціонуванні та розвитку безпосередньої і представницької демократії. Політичними і правовими реаліями виступають референдуми, місцеве самоврядування та інші інститути демократії. Активними суб'єктами державотворення та правотворення стали, насамперед, громадяни України та суб'єкти місцевого самоврядування. Поряд з органами державної влади, вони все частіше приймають якісно нові нормативно-правові акти. Тому питання щодо панування у такій державі принципу верховенства права набуває своєї актуальності. А повною мірою забезпечити осмислення суспільством всіх засад цього принципу можна завдяки підвищенню правосвідомості населення України та його правової культури.

Оскільки метою правового виховання є надання громадянам необхідних юридичних знань, формування у них правових переконань, а також мотивів і звичок, правомірної, соціально-активної поведінки, то правове виховання відіграє провідну роль в процесі осмислення та реалізації принципу верховенства права у суспільстві.

Таким чином, побудова демократичної правової держави та відповідного громадянського суспільства, ґрунтованого на принципі верховенства права, неможлива без підвищення рівня правової свідомості та правової культури всього населення країни. Саме ці завдання покладені на правове виховання, тому детальний розгляд і осмислення його основних понять, структури та видів відіграє важливу роль у процесі становлення основних засад принципу Верховенства права.

Список використаних джерел:

1. С. Шемшученко, Юридична енциклопедія: В 6 т. /Редкол.: Ю70 Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. — К.: «Укр. енцикл.», 1998. — 672 с.
2. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. — Харків: Консум, 2001. — 656 с.
3. О. В. Зайчук, Н. М. Оніщенко «Теорія держави і права. Академічний курс». 2006. — 688 с.
4. М.В.Цвік, «Загальна теорія держави і права» - Харків: Право, 2002. — 432 с.
5. Кириченко В.М., Куракін О.М. «Теорія держави і права: модульний курс»; Центр учбової літератури, 2010. — 246 с.
6. Павленко С.О. «Проблеми формування правової культури та правової свідомості» //Наше право, 2011. № 4. С. 55-67
7. Головатий С. Книга третя. Верховенство права: український досвід. - К, «Фенікс», 2006. - 1452 с.
8. Козюбра М.І. Верховенство права // Законодавчий бюлетень, 2005. - С. 5-6.

ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА ТА ЙОГО ФАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ В СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ

Ольман Яна Дмитрівна, студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри загально-правових дисциплін, навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ *Пустовіт Ж.М.*

В умовах сьогодення проблема реалізації принципу верховенства права в українському судочинстві є вельми актуальною.

Верховенство права - один із засадничих принципів функціонування суспільства, держави. Принцип, на якому повинні базуватися рішення суду, на який посилаються законотворючі органи держави. Оскільки, в Україні гостро стоїть питання реалізації верховенства права в судочинстві де-юре і де-факто, то це є дійсно актуальною і важливою темою сьогодення.